

Љиљана Дракшан
Градска библиотека Панчево
liladraksan@biblioteka-pancevo.org.rs

Паја Јовановић (1859-1957)

150 година од рођења

Градска библиотека у Панчеву приредила је изложбу поводом обележавања јубилеја – век и по од рођења сликара Паје Јовановића.

Уметничко дело овог аутора блистави је завршетак једног уметничког делања у Србији и обухвата не само последње деценије 19, већ залази и у 20. век. Паја Јовановић је једини српски уметник који је високо цењен и ван граница своје домовине, чије радове чувају најпознатије европске и америчке галерије и који је једно време био најтраженији сликар у Европи.

Припреме за изложбу подразумевале су обилазак Музеја Паје Јовановића у Београду и Вршцу, сталну поставку „Сећање на Пају Јовановић“ у згради „Апотека на степеницама“. Репродукције коришћене на изложби потичу из ових установа.

Ограниченим изложбеним простором определили смо се да уметника представимо кроз три циклуса: слике из живота балканских народа (историјске композиције), портрете и актове. Изложбу допуњују монографске и серијске публикације из Завичајног одељења наше библиотеке, а за овај рад издвојили смо три публикације.

У часопису *Свеске* бр. 18 од 1987. године које издаје Друштво историчара уметности СР Србије, Ђорђе Вид Томашевић пише о посети Паје Јовановића 1902. године Америци и сусрету с Николом Теслом. Сликара је имао велику жељу да уради портрет великог научника, али до

Паја Јовановић,
Аутопортрет око 1930.

реализације тог рада ипак није дошло. Но, већ наредне године настао је портрет Михајла Пупина, који је у то време био професор на Колумбија Универзитету, и неколико портрета запажених личности америчког друштва.

Вредан пажње је Каталог изложбе којег је издао Дом културе „Олга Петров“ Опово, 1966. године, на којој су биле изложене слике Ђорђа Крстића, Уроша Предића и Паје Јовановића. Представници реалистичког сликарства у Србији потврђују занимљиву појаву, веома значајну за токове српског сликарства 19. века.

Трећа занимљива публикација која је била истакнута је књига др Еугена Клира о Паји Јовановићу. Штампана је у Вршцу 1938. године у штампарији браће Кирхнерс Витве,

писана је на немачком језику и припада библиотеци Би-херај књ. 64.

Изложбом је дат мали допринос обележавању јубилеја 150 година од рођења славног сликара. Послужила је као водич и информација за упознавање значајног дела овог раскошног сликара, и прилика да се прикаже библиотечки материјал који се односи на уметника. У лепоту слика већина нас се уверила посетивши ретроспективну изложбу у Галерији САНУ у Београду, а Панчевци су имали прилике да уживају у делима овог сликара која се чувају у Народном музеју у Панчеву.

Паја Јовановић, Сеоба Срба

Паја Јовановић, Крунисање цара Душана